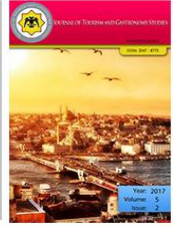




Journal of Tourism and Gastronomy Studies

Journal homepage: www.jotags.org



Ziyaretçilerin Çevresel Duyarlılık ve Küreselleşme Karşıtlığı Özelliklerinin Sakin Şehirleri Tercih Nedenleri İle İlişkisi: Türkiye'deki Sakin Şehirlerin Değerlendirilmesi (Relationship Between the Reasons For Prefer Cittaslows Visitors' Characteristics of Environmental Sensitivity and Anti-Globalization: Evaluation of Cittaslows in Turkey)

* Yusuf ACAR^a

^a Aksaray University, Faculty of Tourism, Department of Travel Management and Tourism Guidance, Aksaray/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim

Tarihi: 21.03.2017

Kabul Tarihi: 01.06.2017

Anahtar Kelimeler

Sakin şehir

Küreselleşme karşıtlığı

Çevresel duyarlılık

Tercih nedenleri

Öz

Bu araştırma; Sakin Şehir ziyaretçilerinin çevresel duyarlılığa ve küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmalarının Türkiye'de bulunan Sakin Şehirleri tercih nedenlerine yansıyor yansımadağının tespit edilmesi ve Sakin Şehirlerin kendilerine yüklediği anlam ile ziyaretçilerin Sakin Şehirlere yüklediği anlam arasında farkın olup olmadığının anlaşılması amacı ile hazırlanmıştır. Araştırma, Sakin Şehir ziyaretçilerinin Sakin Şehirleri küreselleşme karşıtı ve çevreye duyarlı destinasyonlar olarak gördüklerinden dolayı mı tercih ettikleri sorusuna cevaben ziyaretçi özelliklerinin belirlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Araştırma kapsamında, veri toplama aracı olarak anket kullanılmış ve elde edilen verilerin analizinde faktör ve korelasyon analizlerinden faydalanılmıştır. Yapılan analizler, ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa ve küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmalarının Sakin Şehirleri tercih nedenleri ile ilişkili olduğunu gösterir niteliktedir.

Keywords

Cittaslow

Anti-Globalization

Environmental sensitivity

Reasons for preference

Abstract

This research prepared with the aim of determine Cittaslow visitors have environmental sensitivity and anti-globalization views reflects the reasons for preference Cittaslow in Turkey and understanding differences between the meanings that the Cittaslows have assigned to them and the meaning they have placed in Cittaslows. The research is important in terms of determining visitor characteristics in response to the question they have chosen because they see Cittaslows as anti-globalization and environmentally sensitive destinations. Within the scope of the research, questionnaire was used as data collection tool and the analysis of the data obtained has utilized factor and correlation analyzes. Analyzes made show that Cittaslows for having environmental awareness and anti-globalization views are related to the reasons for preference.

* Sorumlu Yazar.

E-posta: yusufacar@aksaray.edu.tr (Y. Acar)

GİRİŞ

1999 yılında yerel bir kalkınma modeli olarak İtalya’da başlayan Sakin Şehir hareketi, tüketim temelli hızlı yaşamın yarattığı homojen mekânlardan biri olmak istemeyen, sahip olunan doğal çevre ve yerel kimliğin korunarak insanların birbirleriyle iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendine yetebilen, el sanatlarına, doğasına, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan ama aynı zamanda alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan, teknolojinin kolaylıklarından yararlanan sürdürülebilir kentler yaratma hedefiyle, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Endüstri Devrimi ile birlikte batı dünyasında başlayan, teknolojik alanda gerçekleşen yeniliklerle sınır tanımadan tüm dünyayı etkisi altına alan ve küreselleşme olarak ifade edilen akıma karşı bir tepki olarak doğmuştur (Şarman, 2011: 86). İtalyanca ‘citta’ ve İngilizce ‘slow’ kelimelerinin birleşiminden oluşan ‘Cittaslow’ kavramı, Mayer ve Knox (2006: 322), tarafından; halkın ve yerel yöneticilerin yerel tarihi önemsedikleri, daha iyi ve sürdürülebilir bir gelişme için farklı yerel kaynaklardan faydalandıkları yerler olarak tanımlanmaktadır. Beatley (2005: 335), Sakin Şehir ağındaki destinasyonların farklı amaç güdüyor olsalar da, onları buluşturan ortak noktanın benzersiz ve ayırt edici özelliklerini koruma arzusu olduğunu belirtmektedir. Pink (2008: 97) ise Sakin Şehirleri; kurucularının içinde bulunduğumuz hızlı ve küresel anlamda homojenleşmiş zamana cevaben ortaya koydukları; bu nedenle küreselleşme bağlamında yerel farklılıkları vurgulayan ve yerel olarak yaşam kalitesini artırma arayışında olan bir hareket olarak görmektedir. İtalya’nın Chianti bölgesinde 15 Ekim 1999 tarihinde Greve kenti Orvieto tiyatrosunda yavaş yemek felsefesini benimsemiş dört küçük kasabanın (Greve in Chianti, Orvieto, Bra, Positano) belediye başkanları ve yavaş yemek hareketi lideri Carlo Petrini’nin yavaşlık ilkelerini kentsel düzeyde uygulamak istemeleriyle Sakin Şehir Manifestosu’nu (Manifesto of Cittaslow) hazırlayarak Sakin Şehir Birliği’ni kurmuşlardır. Birlik ilk bildirgesinde küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşılık farklılıkların törpülenerek tek bir model insan oluşturmaya doğru gidildiği ve sonunda sıradanlığın hâkim olacağı bir düzenin oluşabileceği konusunda endişelerini belirtilerek, olası sonuçları engellemek amacı ile yerel değerlere sahip çıkma ve geliştirme amacı güden bir mesaj yayınlamıştır. Sakin şehir hareketi yayınladığı manifestoda kendisine logo olarak üzerinde modern ve tarihi binaları taşıyan sol tarafa hareket eden turuncu renkli bir salyangoz tasarımını belirlemiştir. Sakin şehir hareketinin sloganı; İtalyanca ‘Cittaslow rete internazionale delle citta del buon vivere’ (Cittaslow International Charter, 2014: 4, 5, 29) ve Türkçe olarak ‘Sakin Şehirler Birliği: Yaşamın kolay olduğu kentlerin uluslararası ağı’ (URL 1) şeklindedir. Sakin Şehir Manifestosu; gürültü kirliliğini engelleme, yeşil alanları artırma, yerel üretim yapan çiftçiler ile bu ürünleri satan işletmeleri destekleme ve yerel estetik öğeleri koruma amacı güden mükemmellik koşulları olarak adlandırılan 6 başlık ve 71 adet kriterden oluşmaktadır (Günerhan, Erdem ve Günerhan, 2010: 33, Cittaslow International Charter, 2014).

Sakin şehir olabilmek ve salyangoz logosunu kullanabilmek için; 71 adet sakin şehir üyelik kriterlerinin en az %50’sini ve her gruptan en az bir kriterin sağlanması gerekmektedir. Mükemmellik koşulları olarak sakin şehir tüzüğünde yer alan kriterler; çevre politikaları (12 madde) altyapı politikaları (9 madde), kentsel yaşam politikaları (17 madde), tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar (10 madde), misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar (10 madde), sosyal uyum (10 madde) ve ortaklıklar (3) olmak üzere toplam 6 başlık ve 71 kriterden oluşmaktadır. Aday şehrin katılım belgesiyle ödüllendirilebilmesi ve salyangoz logosunu kullanabilmesi için genel

kurul tarafından belirlenmiş 71 adet sakin şehir üyelik kriterlerinin en az %50'sini ve her gruptan en az bir kriteri sağlaması gerekmektedir. Avrupa'da başta İtalya olmak üzere; 30 ülkeden 235 üyesi bulunan Sakin Şehir Birliği'ne Türkiye'den ilk katılan İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuştur ve 2009 yılında Seferihisar'ın üye olmasının ardından bu birliğe Muğla-Akyaka, Aydın-Yenipazar, Çanakkale-Gökçeada, Sakarya-Taraklı, Isparta-Yalvaç, Kırklareli-Vize, Şanlıurfa- Halfeti, Ordu-Perşembe, Artvin-Şavşat, Erzurum-Uzundere, Bolu-Göynük, Isparta-Eğirdir, Sinop-Gerze ilçeleri kabul edilmiş ve Türkiye'de 2017 yılı itibari ile birliğe üye olan şehir sayısı 14'e ulaşmıştır (URL, 2).

Sakin şehirlerle ilgili literatür incelendiğinde, Sakin Şehir kavramının daha çok sürdürülebilirlik kapsamında; mimarlık, kamu yönetimi, çevre ve şehir planlamacılığı kapsamında değerlendirildiği, 1986 yılında yavaş hareketinin başlamasıyla birlikte son dönemlerde turizm alanında sakin şehirler ile ilgili çalışmalar artış gösterse de konu ile ilgili çalışmaların yetersiz olduğu, özellikle Sakin Şehir hareketini ziyaretçilerin çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtlığı özellikleri bağlamında bir arada ele alarak ilişkilendiren herhangi bir araştırmanın olmadığı gözlemlenmektedir. Sakin şehirleri konu eden araştırmalarda küreselleşme ve çevre konuları aşağıda gösterildiği üzere ele alınmıştır:

Knox (2005) tarafından yapılan çalışmada; küreselleşmenin şehirler üzerindeki olumsuzluklarına dikkat çekilerek, çalışma kapsamında sakin şehir tarihçesi ve şehirler üzerindeki olumlu etkileri hakkında bilgiler sunulmaktadır. Honore (2008) tarafından yapılan çalışmada; küreselleşmenin insan hayatı üzerindeki olumsuzluklarına dikkat çekilerek, sakin şehir kavramı ve olumlu yanları hakkında detaylı bilgiler sunulmaktadır. Sırım (2012) tarafından yapılan 'Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak "Sakin Şehir Hareketi ve Türkiye'nin Potansiyeli' adlı çalışmada, sakin şehir tarihçesi incelenerek, sakin şehir hareketi yerel kalkınma modeli kapsamında incelenmektedir. Günerhan ve diğerleri (2010) tarafından yapılan 'Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi' adlı çalışmada, yavaş yemek ve sakin şehir hareketi incelenerek Seferihisar ilçesi çevre ve enerji açısından ele alınmaktadır.

Genel anlamda Sakin Şehir hareketi ile ilgili yapılan tanımlar ve sahip olduğu özellikler incelendiğinde; hareketin kendisini küreselleşme karşıtı, çevreye saygılı ve çevresel duyarlılığı yüksek sürdürülebilir yerel bir kalkınma modeli olarak ifade ettiği görülmektedir. Bu durum araştırma kapsamında küreselleşme, küreselleşme karşıtlığı ve çevresel duyarlılık kavramlarının detaylı bir şekilde incelenerek Sakin Şehir hareketi ile ilişkilendirilmesi gerekliliğini de beraberinde getirmektedir.

KÜRESELLEŞME VE KÜRESELLEŞME YAKLAŞIMLARI

Küreselleşme, son yıllarda farklı alanlarda etkileri itibari ile üzerinde en çok tartışma yapılan konulardan biri olmasına rağmen, tanımıyla ilgili görüş birliğine varılamayan bir kavramdır (Manning, 1999:137).

Held, McGrew, Goldblatt ve Perraton, (2003, 67) küreselleşmeyi, dünyanın herhangi bir bölgesinde meydana gelen ekonomik, sosyo-kültürel ve politik faaliyetlerin ya da alınan kararların, dünyanın farklı alanlarındaki coğrafyaları ve toplumları etkilemesi olarak tanımlamaktadır.

Giddens'e (1990: 188) göre küreselleşme; herhangi bir ülkede çeşitli sebeplerden dolayı ortaya çıkan olayların farklı ülkelerdeki kişi ve toplumları etkilemesi ya da ülke sınırları dışında meydana gelen olayların etki alanının

sosyal ilişkiler düzeyinde tüm dünyada yoğun bir şekilde hissedilmesi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Giddens (1998: 40) küreselleşmeyi, politik ve ekonomik etkilerin bir araya gelerek, dünyanın farklı kıtalarında yer alan devletlerin, uluslararası iş çevreleri ve sosyal grupların gelişimi için katkıda bulunduğu karmaşık bir süreç olarak nitelendirmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü ve Dünya Bankası gibi küresel anlamda önemli etkiye sahip olan kuruluşlar tarafından da küreselleşme tanımlanması yapılmıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü küreselleşmeyi; uluslararası ekonomik serbestliğin, sermaye ve yatırımların bilgi teknolojilerindeki değişim ve hızın kazandırdığı ivme ile bütün dünya ülkelerinde görülen ekonomik entegrasyon olarak tanımlanmaktadır (Torres, 2001: 7). Dünya Bankası tarafından 2000 yılı Mayıs ayında düzenlenen 'Küreselleşme ve Yoksullaşma' konulu forumda yapılan ve dünya üzerindeki değişimin hızının öneminin altına çizildiği tanıma göre küreselleşme; dünyada gerçekleşen ekonomik faaliyetlerdeki hızlı yükselişin artan bir kısmının, meydana geldiği ülkede değil, farklı ülkelerdeki kişi ve kuruluşlar arasında gerçekleştirilmesi olarak ifade edilmiştir (Gökdere, 2001:72).

Küreselleşmenin tanımıyla ilgili farklı çevreler tarafından görüş birliğine varılamamasına rağmen tanımın içerisinde yer alması gereken ve küreselleşmenin unsurları olarak ifade edilen hususlar şu şekildedir (Bowden, 2004: 6):

- Sermaye ve yatırımların sınırları aşacak şekilde dolaşımı,
- Sınırlar arası serbest mal ve hizmet ticareti,
- Teknolojik gelişmelerde yaşanan baş döndürücü hız,
- Yeni istihdam biçimleri ve işgücünün uluslararası serbest dolaşımı,
- Uluslararası rekabet seviyesini arttıracak yasal düzenlemeler.

Küreselleşmenin geçirdiği evreler incelendiğinde kavramın günümüzdeki halini üç ana evreden geçerek aldığını belirtmek mümkündür. Bu ana evreler; 1800'lü yılların sonlarından itibaren 1914'lere kadar olan dönem, 1914'ten itibaren 1950'lere kadar olan dönem ve 1950 sonrası dönem. 1800'lü yılların sonlarından 1914'lere kadar olan birinci evrede, küreselleşmenin özellikle ekonomik anlamda oldukça ileri düzeyde hissedildiği görülmektedir. Bu evrede, sınır ötesi ticaretin önündeki engeller minimum seviyelere gerilemiş, uluslararası piyasaların entegrasyonu derinleşmiş, ulaşım maliyetleri ve uluslararası alanda kişilerin serbest dolaşımı önündeki kısıtlamalar en düşük seviyelere çekilmiştir. Küreselleşmenin yayılmasına neden olan bu etkenler 1914'lerden 1950'lere kadar geçen süre içerisinde ise tersine işleyen bir hal almıştır. 1914-1950 yılları arasında; I. Dünya Savaşı ile başlayan, Büyük Ekonomik Buhran ile devam eden ve II. Dünya Savaşı'nın bitmesi ile sona eren bu evre, küreselleşme ve uluslararası entegrasyonun ciddi bir biçimde sekteye uğradığı bir döneme denk gelmektedir. Politik anlamda aşırı-ulusalcılık, ekonomik anlamda korumacılık ve kendi kendine yeterlilik türündeki eğilimler bu dönemin tipik özellikleri arasında sayılmaktadır. 1950 sonrası dönemde ve özellikle 1980'li yılların sonunda ise küreselleşme büyük bir ivme kazanarak günümüzdeki haline ulaşmıştır. Ekonomik anlamda küreselleşmenin ivme kazanmasını sağlayan etkenler arasında; uluslararası yatırım ve sermaye akımlarının hacminin artması, küresel mal ve hizmet üretim süreçlerinde teknolojik gelişmelere bağlı olarak büyük bir dönüşüm yaşanması gibi faktörler kilit rol oynamıştır. Ayrıca, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde siyasi küreselleşme büyük bir ivme kazanmıştır. Teknolojik

anlamda, 1950'lerden günümüze kadar olan süreçte, dünyanın hemen her kesiminde etkileri hissedilen iletişim devrimi yaşanmıştır. 1980'li yıllar sonrasında, küreselleşmenin çevresel, demografik ve kültürel boyutları da dünya gündeminin ilk sıralarında yer almaya başlamıştır (Bayar, 2009: 26-27).

Küreselleşmeyi hızlandıran birçok etken olmasına rağmen; küreselleşmenin bu şekilde hızlı yayılmasını sağlayan en önemli etken olarak bilgi teknolojilerinde yaşanan baş döndürücü gelişmelere işaret edilmektedir. Ayrıca küreselleşme bir süreç olarak ifade edilirse küreselleşmeyi hızlandıran etkenleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Gökdere, 2001: 77-90):

- Küresel üretim ve mal ticaretindeki gelişmeler,
- Hizmet ticaretindeki gelişmeler,
- Yabancı doğrudan yatırımlar,
- Çok uluslu şirketler,
- Özelleştirmeler,
- Teknolojik gelişmeler.

Küreselleşmenin tanımı ve geçirdiği evreler dikkate alındığında küreselleşmenin; ekonomik, siyasi, kültürel, teknolojik ve çevresel boyuttan oluşan karmaşık bir yapıya sahip olduğu ve bu boyutların sürekli olarak etkileşimde bulunarak küreselleşme kavramını şekillendirdiği görülmektedir.

Küreselleşmenin ekonomik boyutu, daha çok gelişmekte olan ülkelerde ön plana çıkan bir eğilim olarak gözlenmektedir (Dulupçu, 2001: 22). Ekonomik anlamda küreselleşme, uluslararası sermaye ve yatırımların sınırları aşarak dünya genelinde yayılması anlamına gelmektedir (Manning, 1999: 138). Ekonomik küreselleşme, serbest piyasa ekonomisinin gelişmesini, sermayenin uluslararası anlamda serbestlik kazanmasını ve çok uluslu şirketlerin faaliyetlerinin artarak dış ticaret hacimlerinin genişlemesi gibi sonuçları beraberinde getirmiştir (Aktel, 2001: 197).

Küreselleşmenin siyasi boyutu, siyasal güç ve yönetim şekillerindeki yapısal dönüşümü ifade etmektedir. Küreselleşme ile birlikte devlet, toplum ve vatandaş arasındaki ilişkinin yeniden tanımlanması ihtiyacı ortaya çıkmış, bu bağlamda siyasi yönetimlerde vatandaşın, yerel yönetimlerin ve sivil toplumun öne çıkmaya başlaması ile birlikte ulus devletlerin hâkimiyetinin sarsıldığı bir süreci beraberinde getirmiştir (Eryılmaz, 1997: 93).

Küreselleşmenin kültürel boyutu, batı kültürünün özellikle gelişmekte olan ülke kültürlerini etkileyerek yerel kültürel farklılıkların ortadan kalkması ile sonuçlanan küresel düzeyde tek tip kültür empozisi veya Amerikan tarzı kültürün dünya çapında ihracı olarak ifade edilmektedir (Gökdere, 2001: 95). İngilizcenin dünyanın ortak dili haline gelmesi, dünyanın her tarafında Mc Donald's tarzı hazır yiyecek sunan işletmelerin hizmet vermesi, Coca Cola firmasının küresel bir güç haline gelmesi kültürel anlamda küreselleşmenin en önemli örnekleri arasında yer almaktadır.

Teknoloji üretme ve kullanabilme kabiliyeti ile bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler küreselleşmenin ivme kazanmasındaki en önemli boyut olarak değerlendirilmektedir (Zengingönül, 2005: 86). McLuhan tarafından 1962 yılında yazılan 'Gutenberg Galaxy' isimli eserde yeni dünya düzeni tanımlanırken global köy kavramı kullanılmış

ve dünya üzerinde yaşayan her bireyin birbirinin kapı komşusu olarak ifade edilmesi bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ile ilişkilendirilmiştir. Başta ekonomik boyut olmak üzere diğer boyutlar üzerinde de son derece etkili olan teknolojik boyut, günümüzde bilgi ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan gelişmeler sayesinde dünya genelinde yaygınlık kazanarak uluslararası etkileşim sürecinde küresel dönüşüm hızını artırmaktadır (Giddens, 1998: 24).

Küreselleşmenin çevresel boyutu, özellikle çevreciler tarafından 1990'lı yılların başından itibaren etraflıca tartışılan konuların başında gelmektedir. Küresel ısınma, nükleer çalışmalar, doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı, küresel şirketlerin atıklarının doğaya bırakılması ve bunun sonucunda oluşan çevresel kirlilik, küreselleşmenin beraberinde getirdiği olumsuz sonuçlar olarak değerlendirilmekte ve bu olumsuz sonuçların etkileri sadece bir ülkede değil, tüm dünyada küresel ölçekte hissedilmektedir. Çevresel düzeyde küresel ölçekte hissedilen bu olumsuz sonuçları en aza indirmek için sınırlar ötesi bir çaba gerekmekte ve bu konuda alınacak önlemler ve yasal düzenlemelerin oluşturulabilmesi için uluslararası işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır (Bayar, 2009: 30).

Literatürde küreselleşme üzerine olan yaklaşımlar incelendiğinde birçok araştırmacının Held ve McGrew tarafından ortaya atılan üçlü gruplandırmayı desteklediği görülmektedir. Held ve McGrew, çalışmalarında küreselleşme üzerine olan yaklaşımları şu şekilde gruplandırmıştır (Bryane, 2002: 4):

- Aşırı küreselci (Hyperglobalist) yaklaşım,
- Küreselleşme karşıtı (Kuşkucu, Anti-küresel) yaklaşım,
- Dönüşümsel (Transformationalist) yaklaşım.

Sakin Şehir hareketinin geçirdiği tarihsel süreç ve sahip olduğu özellikler incelendiğinde; Sakin Şehirler kendilerini, hızlı ve küresel anlamda homojenleşmiş zamana cevap olarak meydana gelen, küreselleşme karşıtı, yerel farklılıkları vurgulayan ve yerel olarak yaşam kalitesini arttırma arayışında olan bir hareket olarak tanımlamaktadır (Pink, 2008: 97). Bu tanımdan hareketle küreselleşme üzerine olan yaklaşımlardan aşırı küreselci ve kuşkucu yaklaşımdan kısaca bahsedilerek, Sakin Şehirler tanımında yer alan küreselleşme karşıtı yaklaşım çerçevesinde ele alınacaktır.

Küreselleşme üzerine olan yaklaşımlardan; Aşırı küreselci (Hyperglobalist) yaklaşımın temelinde, liberalizm ve 1980'lerden sonra ortaya atılan neo-liberalizm düşüncesi yer almaktadır. Bu yaklaşıma göre, ulus devletler küreselleşme sürecinde önemini yitirmiş, piyasalar ve piyasalara yön veren küresel ölçekteki şirketler geleneksel ulus devletlerinden daha güçlü hale gelmiştir. Yeni dünya düzeni olarak ifade edilen bu kavrama göre, küresel ekonominin yükselişi ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler uluslararası işbirliğini kolaylaştırmakta, ulusal sınırlar önemini kaybetmekte ve ulusal devletler yerini ortak çıkarlar etrafında birleşen dünya toplumuna bırakmaktadır (Hablemitoğlu,2004:20). Aşırı küreselci yaklaşım, neo-liberalist görüşler doğrultusunda ekonomik etkinliğin sağlanabilmesi ve serbest piyasa ekonomisinin işlevsel olabilmesi için kamunun özelleştirmeler yoluyla ekonomiden tamamen elini çekmesi fikrini savunmaktadır (Aydın, 2002: 62).

Küreselleşme üzerine olan yaklaşımlardan; dönüşümsel (transformationalist) yaklaşım; küreselleşmeyi modernize ve post-modernize çerçevesinde ele alarak, küreselleşmenin günümüz toplumlarını ve yeni dünya

düzenini şekillendiren en önemli sosyal, siyasal ve ekonomik etken olduğunu belirtmektedir (Esgin, 2001: 190). Giddens’inde içerisinde yer aldığı dönüşümcüler, küreselleşme kavramını açıklarken küreselleşme karşıtlarından ziyade aşırı küreselcilere daha yakın durmaktadırlar. Dönüşümsel yaklaşım; küreselleşme kavramını, günümüz dünyasında meydana gelen ekonomik, sosyal ve toplumsal değişimleri açıklayan bir kavram olarak ele almakla beraber, aşırı küreselcilerin ulus devletlerin sonunun geldiğini ve küreselleşme karşıtı hareketin ulus devletlerle ilgili hiçbir şey değişmedi iddiasını tamamıyla reddetmektedir. Dönüşümcülere göre, ulusal devletler modernleşme döneminin en önemli siyasal aktörleri olmakla birlikte, sahip olduğu otorite ve rollerini küreselleşme süreci içerisinde yeniden yapılandırmaktadır (Yetim, 2002: 130).

KÜRESELLEŞME KARŞITI HAREKET VE SAKİN ŞEHİRLER

Küreselleşme karşıtı hareket (anti-küreselleşme), geçtiğimiz yüzyılın en büyük toplumsal hareketlerinden biri olup uluslararası anlamda küreselleşme kaynaklı olduğuna inanılan ekonomik, siyasi, kültürel, çevresel olumsuzluklara ve sorunlara karşı ortaya çıkan uluslararası tepkinin ortak adı olarak tanımlanmaktadır (Tuna, 2005: 105).

Küreselleşme karşıtı hareket, dünya üzerinde meydana gelen büyük çaplı siyasi krizlerin, ekonomik bunalımların, Amerikan tarzı hayatın sonucu olarak ortaya çıkan kültürel yozlaşmaların ve çevresel sorunların ana nedeni olarak küreselleşmeyi işaret etmekte ve dünyanın farklı yerlerindeki tek bir merkezden yönetilmeyen örgütlenmeler ile birleştirici güç ve tek düşman olarak ilan edilen küreselleşmeye karşı çeşitli eylemlerde bulunmaktadır (Pieterse, 2001: 28).

Dünyanın farklı yerlerinde küreselleşme karşıtı hareketi destekleyen kişi ya da örgütlenmeler toplumun farklı kesimlerinden ve farklı siyasal görüşe sahip insanlardan oluşmakla beraber kendilerini içerisinde bulunduğu oluşuma bağlı olarak; teknofobik, çevreci, ilerici, devrimci, sosyal demokrat, nostaljik, liberal ve tutucu olarak tanımlanmaktadır (Harding, 2004: 421). Hareketin içerisinde yer alanlar, küresel kapitalizme yön veren çok uluslu şirketleri, verdikleri kararlar ile dünya piyasalarına yön veren Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası gibi kuruluşları ve dünya siyasetinde etkin rol oynayan Birleşmiş Milletler gibi uluslararası yapıları hedef almaktadır. Ayrıca, düşük ücretle işçi çalıştıran küresel çaptaki şirketler, genetiği değiştirilmiş organizmaları satan kuruluşlar, nükleer santralleri destekleyen ulus devletleri, küresel çapta faaliyet gösteren petrol üreticileri de hareket tarafından ses getiren protestolarla eleştirilmektedir (Hayduk, 2003: 28).

Küreselleşme karşıtı hareketi diğer toplumsal hareketlerden ayıran kendine has bazı özellikleri bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; hareket özünde yerel oluşumlara dayanmasına rağmen gerçekleştirilen eylemlerin genelde küresel çapta ses getirmesidir (Juris, 2005: 195). İkinci özellik ise, küreselleşme karşıtı hareket çerçevesinde meydana gelen eylemlerin bilgisel nitelik taşımalarıdır. Eylemlerden önce küreselleşme karşıtları sanal ortamlarda bir araya gelme yolu ile ya da çalıştaylar vasıtasıyla yapılacak eylem hakkında bilgi alışverişinde bulunmaktadır (Korten, 2001: 313). Hareket küreselleşme ile protestolar, medya korsanlığı, kültürel bozgun, kampanyalar, boykotlar ve karşıt zirveler gibi eylem biçimleri ile mücadele etmektedir (Kalafatoğlu, 2013: 174-181).

İlk olarak 1986 yılında İtalya’nın Roma şehrinde küreselleşmenin en önemli simgelerinden Amerikan tarzı yiyecek içecek kültürünün dünyaya dayatılarak yerel sofr kültürlerinin yok edilme isteğine karşı tepki olarak

doğan slow food (yavaş yemek) hareketi ve 1999 yılında slow food hareketinin devamı niteliğinde İtalya'nın Chianti bölgesinde ilk bildirgesini (Manifesto of Cittaslow) yayınarak, küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşılık farklılıkların törpülenerek tek bir model insan oluşturmaya doğru gidildiği yönündeki endişesini belirten Sakin Şehir hareketi, esasında küreselleşme ve hızlı yaşam karşıtı toplumsal bir hareket olarak dünya sahnesinde yer almıştır. Çünkü; yavaş hareketi de diğer tüm küreselleşme karşıtı hareketler gibi küreselliği yerelliğin korunup geleceğe aktarılması karşısında en büyük tehdit ve birleştirici düşman olarak görmektedir. Günümüz toplumlarında günlük yaşamın bir parçası olan hızlı yaşam stiline tepki olarak doğan ve denge esaslı felsefi bir yaklaşım olan yavaş hareketinin çıkış noktasını, kültürel farklılıkların önemini vurgulanarak, yerel kültürlerin özgünlüklerinin küreselleşme tehdidi karşısında korunarak yaşatılması oluşturmaktadır. Küreselleşme sonucu tüketim temeli üzerine inşa edilen çevreyi ve kaynakları sürekli tahrip eden hızlı yaşam, üretici ve tüketici olarak toplumları doğrudan ilgilendirmekle beraber hız ve yavaş kavramlarının da gündeme getirilmesine yol açmıştır. Küreselleşme ve kapitalizmin günümüz tüketim alışkanlıkları üzerine olan olumsuz etkilerini yavaş hareketi çerçevesinde ele alan George Ritzer, Carl Honore, Knox ve Mayer gibi yazarlar eserlerinde hız ve yavaş kavramları üzerinde durarak, toplumların sahip olduğu kültürel değerlerin yozlaşma sürecini ele almakta ve küreselleşmenin yıkıcı etkilerinden korunarak kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması için yapılması gerekenleri etkili bir dille anlatmaktadırlar.

ÇEVRESEL DUYARLILIK VE SAKİN ŞEHİR HAREKETİ

1990'lı yılların başından itibaren özellikle çevreci gruplar tarafından etraflıca tartışılan çevre sorunları, günümüzde küresel düzeyde ilgi çeken, acil çözüm bekleyen ve insanoğlunun geleceğini ilgilendiren en önemli konuların başında yer almaktadır. Çevre sorunlarının son yıllarda sürekli olarak gündeme gelmesinin en önemli sebebi, insan hayatını tehdit edecek biçimde ciddi boyutlara ulaşmış olmasıdır. Yerel bir kalkınma modeli olan sakin şehir hareketi manifestosunda yer alan ve Sakin Şehir Birliği'ne üye ve aday kentlerin zorunlu olarak yerine getirmesi gereken ve sürdürülebilirliğin çevresel boyutu temel alınarak on iki maddeden oluşan çevre politikalarına ait kriter sakin şehirlerde çevresel sorunların minimum düzeyde tutulması amacı ile oluşturulmuş bir takım önlem ve uygulamalardan oluşmaktadır.

Özellikle endüstri devriminden sonraki süreçte ortaya çıkan; küresel ısınma, hava ve su kirliliği, doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı, küresel şirket atıklarının doğaya bırakılması gibi çevresel felaketler küreselleşmenin beraberinde getirdiği olumsuz sonuçlar olarak değerlendirilmekte ve insanoğlunun geleceğini tehdit eden bu durum, küresel düzeyde bir çevresel tepkiyi zorunlu hale getirmiştir (Tuna, 2000: 13). Küresel ölçekte hissedilen bu olumsuz sonuçları en aza indirmek için sınırları aşan bir çaba gerekmekte, bu konuda alınacak önlemler ve yasal düzenlemelerin oluşturulabilmesi için çok taraflı uluslararası işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır (Bayar, 2009: 30). Sakin Şehir Birliği'ne adaylık sürecindeki ve üye kentlerin yerine getirmesi gereken çevresel politikalara ait kriterler, küresel ölçekte hissedilen çevre ile ilgili olumsuz sonuçlara verilen çevresel bir tepki olarak değerlendirilmektedir.

Günümüzde küresel düzeye ulaşan çevre sorunları, tüketicileri gün geçtikçe daha bilinçli olmaya iterek gelecek nesillerin de yaşam alanı olacak doğal çevre konusunda kaygı taşımalarını sağlamaktadır (Zinkhan ve Carlson, 1995: 1). Bu anlamda çevresel duyarlılık, artan çevre sorunlarının toplumu oluşturan bireyler, politikacılar ve şirket

yöneticileri tarafından bilinçli bir şekilde algılanarak çevresel farkındalığının oluşması ve bu farkındalığa uygun davranışlar doğrultusunda çevreyi korumaya yönelik tedbirler olarak ifade edilmektedir (Tunç, Ömür ve Düren, 2012: 230). Sakin şehir hareketinin temelinde de insani değerlere daha fazla değer veren, bu değeri de içinde yaşanan çevreye daha fazla saygı göstererek koruma bilinci ile gelecek nesillere aktarmayı hedefleyen bir anlayış yatmaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 133).

Çevresel duyarlılık kavramı beraberinde çevreye duyarlı tüketici ve çevreye duyarlı işletme kavramlarının da doğmasına neden olmuştur. Çevreye duyarlı tüketici, doğal çevreye zarar vermeyen ekolojik ürünleri kullanma konusunda hassasiyet gösteren, çevre konusunda bilinçli ve yaşanan çevrenin gelecek nesillerden emanet olarak alındığı düşüncesinde olan bireyler olarak tanımlanmaktadır (Tan, Baydaş ve Bestenci, 2000: 468). Yaşanan çevre felaketleri, tüketicilerin çevre konusunda göstermiş oldukları hassasiyetin daha fazlasını işletmelerden de beklemesi ile sonuçlanmış ve tüketicilerin çevresel duyarlılıkları çevre dostu işletmelerin sayılarının artmasına neden olmuştur. Çevreye duyarlı işletmeler, ekolojik ürünleri üretme konusunda toplumun hassasiyetlerini gözeten, daha az kaynak tüketen, daha güvenli, geri dönüşümü mümkün ve çevreye daha az zarar veren üretim süreçlerini benimseyen işletmeler olarak tanımlanmaktadır. Sakin şehir hareketi yerel halkın ve ziyaretçilerin ihtiyaç duyduğu ürünlerin çevreye duyarlı doğa dostu işletmeler tarafından üretilmesini desteklemektedir. Dünya üzerinde bölgesel olarak faaliyet gösteren ulusal çapta örgütlenmeler ile Greenpeace, Earth First gibi geniş tabanlara yayılmış uluslararası çevreci örgütlerin politikacı ve küresel ölçekte faaliyet gösteren şirketler üzerinde yaptıkları baskılara, tüketicilerde artan çevre bilinci gibi faktörlerin eklenmesi, devletleri çevrenin korunmasına yönelik yasalar çıkarmaya ve ulusal şirket yöneticilerini de uzun vadede faaliyetlerini sürdürebilmeleri için çevre dostu olarak adlandırılan ekolojik ürünler üretmeye yöneltmiştir (Yılmaz, Çelik ve Yağız, 2009: 2).

Küresel anlamda yaşanan çevre sorunlarını mümkün olduğu kadar en aza indirmeyi amaçlayan projelerin başarılı olması uluslararası ölçekte ve politik çerçevede olduğu kadar toplumu oluşturan bireyler tarafından da yerine getirilmesi gereken sorumluluklara ve duyarlılığa bağlıdır. Toplumdaki her bireyin yerine getirmesi gereken sorumluluklar, ürünleri satın alma ve kullanmanın ötesinde, tüketimden doğan atıkların doğal çevreye zarar vermeden imha edilmesi ve çevrenin korunmasına yönelik bireysel duyarlılıkları da kapsmalıdır (Erkal, Şafak ve Yertutan, 2011: 146). Sürdürülebilir bir çevre; toplumu oluşturan bireylerin çevresel duyarlılıkları ve çevre eğitimi konularındaki bilinçlerinin artması ile çevreyi korumaya yönelik alınan tedbirlerin gerçekleştirilmesi ile mümkün olacaktır. Sakin şehir hareketi üye şehirlerden yerel halkı çevresel duyarlılık konusunda eğitecek plan ve projelerin hayata geçirilmesini önemseyerek çevreye duyarlı nesillerin yetiştirilmesini arzu etmektedir. Ulusal ve küresel ölçekte faaliyetlerine devam eden uluslararası çevre örgütleri çevresel duyarlılığın artırılması için her fırsatta toplumsal düzeyde çevre eğitiminin önemine vurgu yapmaktadır. Toplumsal alanda çevresel duyarlılığın oluşturulması, bireyleri içinde yaşadığı doğal çevreyi korumaya teşvik etme; sürdürülebilir bir çevre yaratma ve artan çevresel sorunların çözümü için önemli bir adım niteliğindedir (Wang ve diğ, 2004: 24).

Doğal çevrenin içerisinde yer alan biyolojik zenginliği kaybetmeden gelecek nesillere aktarılabilmesi için toplumların, özellikle de genç bireylerin, çevresel duyarlılıklarının artırılarak çevre koruma bilinçlerini geliştirilecek şekilde eğitilmesi, sürdürülebilir gelişim anlayışı çerçevesinde, gelecek toplumlar için çok büyük önem taşımaktadır (Tunç, Ömür ve Düren, 2012: 229). Sakin Şehir Manifestosu'nda yer alan çevresel politikalara

ait kriterlerden biyo çeşitliliğin korunması ve geleceğe taşınma ilkesi ile sakin şehir hareketinde doğal çevrenin korunması ve çevresel duyarlılığın geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır.

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklemi

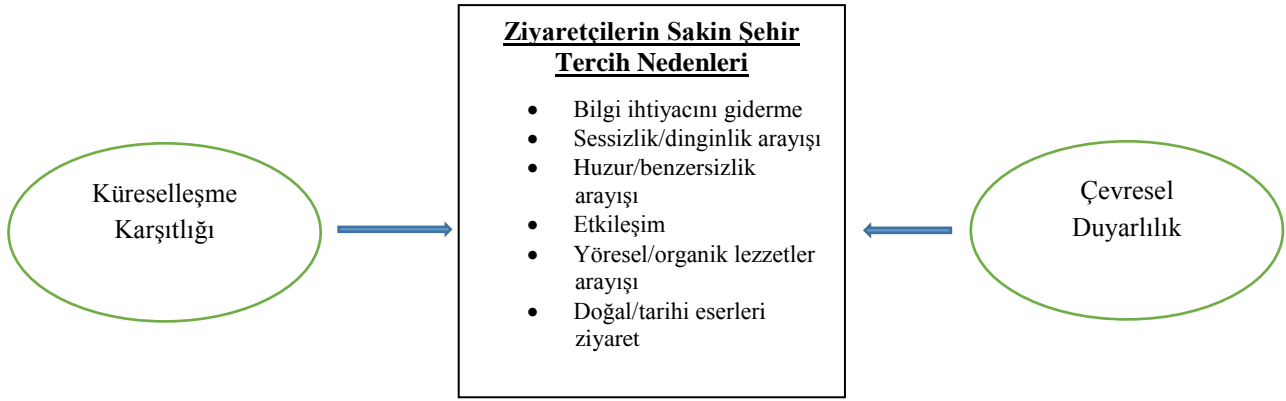
Araştırmanın ana kütlesi; Türkiye’de Sakin Şehir Birliği’nde yer alan; Seferihisar, Akyaka, Gökçeada, Halfeti, Perşembe, Taraklı, Vize, Yalvaç, Yenipazar, Şavşat, Uzundere, Göynük, Eğirdir ve Gerze’yi ziyaret eden yerli turistler oluşturmaktadır. Dolayısıyla araştırma birimi Türkiye’de sakin şehirleri ziyaret eden turistlerdir. Araştırma ana kütlesi içerisinde yer alan bütün araştırma birimlerine ulaşmak zor ve imkânsız olduğu için ana kütle temsil edecek ve ana kütle genel özelliklerini yansıtacak bilgilere ulaşmak daha mümkündür (Altunışık, 2012: 122). Araştırma örneklemini ise Türkiye’deki sakin şehirleri ziyaret eden turistlerden anket formunu cevaplamayı kabul edenler oluşturmaktadır. Araştırmada tesadüfi örnekleme yöntemlerinden oranlanmış tabakalı (katmanlı) örnekleme yöntemi ve tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemlerinden faydalanılarak 600 örnek büyüklüğüne ulaşılmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, Türkiye’deki Sakin Şehirleri ziyaret eden turistlerin Sakin Şehir tercih nedenleri ile ziyaretçilerin çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtlığı özellikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan anket formu, 14.12.2015 ile 01.03.2017 tarihleri arasında belirli bir program dâhilinde Sakin Şehir merkezlerinde bulunarak belirtilen tarih aralıklarında Türkiye’de Sakin Şehirlerde bulunan ve anket formunu cevaplamayı kabul eden 600 ziyaretçiye uygulanmıştır. Anket formu toplamda dört bölümden oluşturulmuştur. Anketin birinci bölümünde, ziyaretçilerin Sakin Şehirleri tercih etme nedenlerine yönelik bilgi/ilgi, sessizlik/dinginlik, huzur/benzersizlik, etkileşim, yöresel/organik lezzetler, doğal/tarihi eserler boyutlarına yönelik toplamda 23 adet yargı yer almaktadır. Huang (2006) tarafından turistlerin seyahat motivasyonlarını ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek, araştırma kapsamında turistlerin sakin şehirleri tercih etmelerinde önemli olan nedenleri tespit etmek amacıyla araştırmaya uyarlanmıştır. Anketin ikinci bölümü, ziyaretçilerin çevresel duyarlılıklarını ölçmeye yönelik altı yargı ve üçüncü bölümü küreselleşme karşıtlığı özelliklerini ölçmeye yönelik uzman görüşü ile hazırlanan dört yargıdan oluşturulmuştur. Anketin son bölümünde ise anketi cevaplayanların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik oluşturulan sorular yer almaktadır. Ziyaretçilerin sakin şehir tercih nedenleri, küreselleşme karşıtlığı ve çevresel duyarlılık, tekrar ziyaret etme niyetlerini ölçmek için ‘kesinlikle katılıyorum-kesinlikle katılmıyorum’ şeklinde beşli ölçek kullanılmıştır. Anket içerisindeki bölümler altında yer alan soru ve yargılar dikkatli bir literatür taraması sonucu konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalardan ve uzman görüşlerinden elde edilmiştir.

Araştırma Değişkenleri ve Hipotezlerinin Şematik Olarak Gösterilmesi

Araştırma amacına uygun olarak hazırlanan araştırma değişkenlerini ve hipotezlerini gösteren şemada ziyaretçilerin sakin şehir tercih nedenleri, küreselleşme karşıtlığı ve çevresel duyarlılıklarına yönelik olarak üç değişken grubu yer almaktadır.



Şekil 1. Araştırma değişkenleri

Araştırma değişkenlerinin gösterildiği şemadan hareketle araştırmanın hipotezleri şu şekilde oluşturulmuştur:

H1: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehirleri tercih etme nedenleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır.

H1a: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi ihtiyacını giderme boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H1b: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H1c: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H1d: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H1e: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel organik lezzetler arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H1f: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehirleri tercih etme nedenleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır.

H2a: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi ihtiyacını giderme boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2b: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2c: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2d: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2e: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel organik lezzetler arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

H2f: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır

Araştırma değişkenleri ve hipotezlerinin gösterildiği şemada yer alan ziyaretçilerin sakin şehir tercih nedenleri 6 boyut itibari ile beşli Likert türü ölçekte oluşturulmuş yirmi üç yargı aracılığı ile ölçülmüştür. Ayrıca, alan sakin şehirleri ziyaret eden turistlerin küreselleşme karşıtlığı ve çevresel duyarlılık ile ilgili özelliklerini ölçmeye yönelik oluşturulan değişken grubu beşli Likert türü ölçekte hazırlanmış küreselleşme karşıtlığı ile ilgili dört ve çevresel duyarlılık ile ilgili altı yargı olmak üzere toplamda on yargıdan oluşmaktadır.

VERİLERİN ANALİZİ, ARAŞTIRMA BULGULARI VE HİPOTEZLERİN TESTİ

Araştırmanın amacı ve araştırma değişkenlerinin gösterildiği şemaya yönelik oluşturulan araştırma hipotezlerini test edebilmek için sosyal bilimler istatistik araştırmalarında kullanılan paket programından faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde faktör ve korelasyon analizlerinden faydalanılmıştır.

Araştırma İle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler ve Bulgular

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin tamamı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %51.8'lik kısmını kadınlar ve %48.2'lik kısmını da erkekler oluşturmaktadır. Bu sonuçlar cinsiyet bakımından araştırmaya neredeyse eşit katılım düzeyinin gerçekleştiğini göstermektedir. Araştırmaya dâhil olan ziyaretçilerin yaşları 19 ile 40 yaş aralığında olan katılımcılar genç yaş grubu, 41 ile 53 yaş aralığında olan katılımcılar orta yaş grubu, 54 ve üzeri yaş aralığında olan katılımcılar da yaşlı yaş grubu olarak kabul edildiğinde, sakin şehirleri ziyaret eden ve araştırma kapsamında hazırlanan anketi doldurmayı kabul eden turistlerin %61.3'ünün 19-40 yaş aralığında olan genç yaş grubundan oluştuğunu, %23.9'inin 41-53 yaş aralığında olan orta yaş grubundan oluştuğunu ve %14.8'sinin de 53 ve üzeri yaş aralığında yaş aralığında olan yaşlı yaş grubundan oluşmaktadır. Bu sonuçlara göre sakin şehirler sahip oldukları kendine has özellikleri ile sanılanın aksine orta ve yaşlı yaş grubundan ziyade daha çok genç yaş grubunun dikkatini çekmektedir.

Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizleri

Verilerin analizi kapsamında ilk olarak araştırma değişkenleri ve hipotezlerinin gösterildiği şemada yer alan ölçeklerin güvenilirliği ve geçerliliği test edilmiştir. Araştırmada yer alan ölçeklerin güvenilirliklerinin test edilmesinde yaygın olarak kullanılan ve ölçekte yer alan değişkenler arasındaki korelasyon değerini dikkate alan içsel tutarlılık analizi yani Cronbach alfa olarak da bilinen alfa katsayısı tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında uygulanan ankette kullanılan bütün ölçeklere yönelik uygulanan güvenilirlik analizinin ardından bütün ölçeklerin alfa katsayılarının, bir ölçeğin güvenilir kabul edilebilmesi için gerekli alt sınır olan 0,70 değerinin üzerinde bir değere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca ziyaretçilerin Sakin Şehirleri tercih nedenleri, çevresel duyarlılıkları ve küreselleşme karşıtlığına yönelik oluşturulan merkezi eğilim ölçüleri aşağıda verilen tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 1. Ziyaretçilerin Sakin Şehirleri Tercih Etme Nedenlerini Ölçmeye Yönelik Kullanılan Ölçeğin Merkezi Eğilim Ölçüleri

	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Örnek Sayısı
Sakin şehirler ile ilgili bilgimi arttırmak	1.8967	1.19933	600
Sakin şehir logosu taşıdığı için	2.1500	1.41569	600
Farklı kültürleri tanımak için	1.3950	.63217	600
Yöresel mutfığa ait lezzetleri tatmak	1.9417	1.21135	600
Farklı insanlarla etkileşimde olmak	1.9750	1,23569	600
Çevreye duyarlı insanların buluşma mekanı olarak gördüğüm için	2.0583	1.08638	600
Monotonluktan uzaklaşmak	1.3100	.50760	600
Doğayla baş başa kalmak için	1.2700	.47695	600
Sakin şehirler sessiz oldukları için	1.2867	.49487	600
Yeni insanlarla tanışmak için	2.3583	1.36981	600
Arkadaşlarım ve yakın çevrem tavsiye ettiği için	2.0700	1.15643	600
Organik tarım ürünlerinin satıldığı pazardan alışveriş yapmak için	3.1217	1.60972	600
Bana huzur verdiği için	1.3083	.51998	600
Sevdiklerimle hoş vakit geçirmekten keyif aldığım için	1.3150	.46848	600
Yorgunluğumu atmak için	1.2867	.45990	600
Kalabalık olmadığı için	1.2750	.48625	600
Temiz havada yürüyüş yapmak için	1.4133	.62434	600
Diğer tatil merkezlerine benzemediği için	1.3733	.50436	600
Otantik bulduğum için	1.3717	.52024	600
Küreselleşmenin uzanamadığı bir yer olduğu için	1.9950	.98145	600
Burada yer alan tarihi mekanları çekici bulduğum için	1.6117	.80329	600
Korunmuş doğal çekiciliklere sahip olduğu	1.4400	.61403	600
Düzenlenen festivaller ya da şenlikler	2.8333	1.54040	600

Ölçek İstatistik Değerleri	Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Değişken Sayısı
	40.0567	64.638	8.03977	23

Tablo 2. Ziyaretçilerin Çevresel Duyarlılığını Ölçmeye Yönelik Kullanılan Ölçeğin Merkezi Eğilim Ölçüleri

	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Örnek Sayısı
Benzer iki ürün arasında seçim yapacak olursam, daima çevre ve diğer insanlar için daha az zararlı olanı tercih ederim	1.7867	.85384	600
Piyasada daha ucuzları olsa da, ambalajında geri dönüşüm işareti olan ürünleri satın alırım	2.0950	1.10967	600
Basılı fatura yerine e-fatura kullanmayı tercih ederim	1.3450	.66083	600
Çevre sorunları yalnızca bugünkü nesli değil, gelecek nesilleri de etkilediği kanaatindeyim	1.2433	.44847	600
Toplumsal düzeyde çevresel duyarlılığı geliştiren faaliyetleri destekliyorum	1.8600	.90097	600
Aile bireylerimi ve arkadaşlarımı çevreye zarar verecek ürünleri almamaları için ikna etmeye çalışırım	1.8067	.90590	600

Ölçek İstatistik Değerleri	Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Değişken Sayısı
	10.1367	13.714	3.70327	6

Tablo 3. Ziyaretçilerin Küreselleşme Karşıtlığını Ölçmeye Yönelik Kullanılan Ölçeğin Merkezi Eğilim Ölçüleri

	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Örnek Sayısı
Küreselleşmenin yerel kültürleri yok ettiği kanaatindeyim	1.4517	.59294	600
Küreselleşmenin oluşturmaya çalıştığı tek tip insan modeline karşıyım	1.5350	.64509	600
Küreselleşmenin ürünü olan büyük ölçekli fast food ve benzeri kuruluşları asla tercih etmem	2.2067	1.41561	600
Dünya genelindeki küreselleşme karşıtı faaliyetleri destekliyorum	1.9750	.94827	600

Ölçek İstatistik Değerleri	Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Değişken Sayısı
	7.1683	7.900	2.81066	4

Araştırma değişkenleri ve hipotezlerinin gösterildiği şemada yer alan ölçeklere güvenilirlik analizi uygulandıktan sonra ölçeklerin geçerliliklerini test etmek için anket formunda yer alan soruların kuramsal olarak belirlenen yapılar altında toplanıp toplanmadığını test etmek amacı ile faktör analizi yapılmıştır.

Bu kapsamda araştırmada kullanılan anket formunda yer alan değişkenlerin kuramsal olarak belirlenen yapılar altında toplanıp toplanmadığını kontrol etmek amacı ile faktör analizi uygulanmış ve ilgili değişkenler ile korelasyon katsayısını temsil eden faktör yükleri dikkate alınmıştır (Hair, Black, Babin ve Anderson 2010: 117). Araştırmada faktör yüklerine ait alt sınır olarak 0,70 değeri esas alınmış (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010: 194) ve değişkenlerin hangi faktör yapıları altında toplandığı temel bileşenler analizi yardımıyla tespit edilmiştir (Tabachnick ve Fidel, 2007: 633).

Araştırma şemasında yer alan ziyaretçilerin sakin şehir tercih nedenlerini ölçmeye yönelik oluşturulan ölçekteki toplam 23 değişken 6 boyutta ölçülmüştür. Bu boyutlar; bilgi ihtiyacını giderme, sessizlik/dinginlik arayışı, huzur/benzersizlik arayışı, etkileşim, yöresel/organik lezzetler arayışı, doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutlarından oluşmaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde anket formunda birinci bölüm başlığı altında yer alan toplam 23 adet değişkene faktör analizi uygulanmıştır. Uygulanan faktör analizleri öncesinde örneklem büyüklüğünün yeterliliğini test etmek amacıyla öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve ardından veri setinin çok değişkenli normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek amacıyla da Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Ziyaretçilerin sakin şehir tercih etme nedenlerine yönelik ölçeğe uygulanan faktör analizi sonucunda 18 değişken 6 faktör altında toplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda öz değeri 1'in üzerinde olan 6 faktörün açıklanan varyansa yaptıkları toplam katkı %62.1'dir.

Tablo 4. Sakin Şehir Tercih Nedenleri Ölçeği Güvenilirlik ve Geçerlilik Değerleri

	Art. Ort.	Std.Sap	Cronbach Alpha	Faktör Yükleri	Var. %	Öz değer	Mod	Med
Faktör 1:	2.0250	.99351	.862		19.403	3.493		
Bilgi ihtiyacını giderme								
Sakin şehir logosu taşıdığı için	2.1500	1.41569		.863			1	1.000
Sakin şehirler ile ilgili bilgimi arttırmak için	1.8967	1.19933		.813			1	1.000
Çevreye duyarlı insanların buluşma mekanı olarak gördüğüm için	2.0583	1.08638		.807			1	2.000
Küreselleşmenin uzanamadığı bir yer olduğu için	1.3717	.52024		.798			1	2.000
Faktör2:	1.2796	.33046	.831		13.690	2.464		
Sessizlik/dinginlik arayışı								
Yorgunluğumu atmak için	1.2867	.45990		.753			1	1.000
Kalabalık olmadığı için	1.2750	.48625		.737			1	1.000
Sakin şehirler sessiz oldukları için	1.2867	.49487		.657			1	1.000
Doğayla baş başa kalmak için	1.2700	.47695		.554			1	1.000
Faktör 3: Huzur/benzersizlik arayışı	1.3525	.35957	.802		8.198	1.476		
Temiz havada yürüyüş yapmak için	1.4133	.62434		.711			1	1.000
Diğer tatil merkezlerine benzemediği için	.3750	.62852		.654			1	1.000
Sevdiklerimle hoş vakit geçirmekten keyif aldığım için	1.3150	.46848		.641			1	1.000
Bana huzur verdiği için	1.3083	.51998		.633			1	1.000
Faktör 4:	2.1667	1.14466	.701		7.443	1.340		
Etkileşim								
Yeni insanlarla tanışmak için	2.3583	1.36981		.747			2	2.000
Farklı insanlarla etkileşim içerisinde olmak için	1.9750	1.23569		.717			1	2.000
Faktör 5: Yöresel /organik lezzetler arayışı	2.5317	1.16745	.711		6.868	1.236		
Yöresel mutfığa ait lezzetleri tatmak için	1.9417	1.21135		.798			1	2.00
Organik tarım ürünlerinin satıldığı pazardan alışveriş yapmak için	3.1217	1.60972		.761			5	4.00
Faktör 6:	1.3258	.58050	.783		6.516	1.173		
Doğal/tarihi eserleri ziyaret								
Burada yer alan tarihi mekanları çekici bulduğum için	1.9950	.98145		.813			1	1.00
Korunmuş doğal çekiciliklere sahip olduğu için	1.6117	.80329		.869			1	1.00
Faktör Analizi İstatistikleri								
Cronbach Alpha			.798					
Toplam Varyans %					62.118			
KMO				0.741				
Barlett testi (Barlett Test of Sphericity) Ser. Der.				2565.02				
P				(153)				
				0.001				

Araştırma kapsamında uygulanan anket formunda ikinci bölüm başlığı altında yer alan sakin şehirleri ziyaret eden turistlerin çevresel duyarlılık ve üçüncü bölüm başlığı altında yer alan küreselleşme karşıtlığı ile ilgili özelliklerini ölçmeye yönelik oluşturulan ölçekteki çevresel duyarlılık ile ilgili altı ve küreselleşme karşıtlığı ile ilgili dört değişkene faktör analizi uygulanmıştır. Uygulanan faktör analizleri öncesinde örneklem büyüklüğünün yeterliliğini test etmek amacıyla öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve ardından veri setinin çok değişkenli normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek amacıyla da Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Çevresel duyarlılık ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliği 0.821,

küreselleşme karşıtlığı ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliği 0.865 olarak hesaplanmış ve elde edilen değer doğrultusunda örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapılabilmesi için yeterli olduğunu göstermiştir. Ayrıca elde edilen Bartlett küresellik testi sonucunun da her iki ölçek için istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.01$) görülmüş ve verilerin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda öz değeri 1'in üzerinde olan tek faktörün açıklanan varyansa yaptıkları toplam katkı %54.6, küreselleşme karşıtlığı ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda öz değeri 1'in üzerinde olan tek faktörün açıklanan varyansa yaptıkları toplam katkı %60.4'dür. Toplam açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında bir değere sahip olması sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalar için yeterli kabul edilmektedir (Çokluk vd., 2010: 197). Bu faktörlere isim verilirken ölçeğe verilmiş olan çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtlığı isminin değiştirilmeden kullanılmasına karar verilmiştir. Aşağıdaki tabloda çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtlığı ölçeğine yönelik faktör analiz sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Ziyaretçilerin Çevresel Duyarlılıkları Ölçeği Güvenilirlik ve Geçerlilik Değerleri

	Art. Ort.	Std.Sap	Cronbach Alpha	Faktör Yükleri	Var. %	Öz değer	Mod	Med
Faktör 1:								
Çevresel duyarlılık	10.1367	3.70327	.830		54.6	3.276		
Benzer iki ürün arasında seçim yapacak olursam, daima çevre ve diğer insanlar için daha az zararlı olanı tercih ederim	1,7867	.85384	.880	.839			2	2.000
Piyasada daha ucuzları olsa da, ambalajında geri dönüşüm işareti olan ürünleri satın alırım	2.0950	1.10967	.859	.826			1	2,000
Basılı fatura yerine e-fatura kullanmayı tercih ederim	1.3450	.66083	.854	.814			1	1.000
Çevre sorunları yalnızca bugünkü nesli değil, gelecek nesilleri de etkilediği kanaatindeyim	1.2433	.44847	.826	.809			1	1.000
Toplumsal düzeyde çevresel duyarlılığı geliştiren faaliyetleri destekliyorum	1.8600	.90097	.513	.794			1	2.000
Aile bireylerimi ve arkadaşlarımı çevreye zarar verecek ürünleri almamaları için ikna etmeye çalışırım.	1.8067	.90590	.504	.782			1	2.000
Faktör Analizi İstatistikleri								
Cronbach Alpha			.830					
Toplam Varyans %					54.6			
KMO					0.821			
Barlett testi (Barlett Test of Sphericity) Ser. Der.					1577.325			
P					(15)			
					0.001			

Tablo 6. Küreselleşme Karşıtlığı Ölçeği Güvenilirlik ve Geçerlilik Değerleri

	Art. Ort.	Std.Sap	Cronbach Alpha	Faktör Yükleri	Var. %	Öz değer	Mod	Med
Faktör 1:	1.7921	.70267	.714		60.4	2.417		
Küreselleşme karşıtlığı								
Küreselleşmenin yerel kültürleri yok ettiği kanaatindeyim	1.4517	.59294	.880	.850			1	1.000
Küreselleşmenin oluşturmaya çalıştığı tek tip insan modeline karşıyım	1.5350	.64509	.859	.794			1	1.000
Küreselleşmenin ürünü olan büyük ölçekli fast food ve benzeri kuruluşları asla tercih etmem	2.2067	1.41561	.854	.774			1	2.000
Dünya genelindeki küreselleşme karşıtı faaliyetleri destekliyorum	1.9750	.94827	.826	.682			1	2.000
Faktör Analizi İstatistikleri								
Cronbach Alpha			.714					
Toplam Varyans %					60.4			
KMO					0.865			
Barlett testi (Barlett Test of Sphericity) Ser. Der. P					794.626 (6)			
					0.001			

Sonuç olarak araştırma kapsamında kullanılan; ziyaretçilerin sakin şehirleri tercih etme nedenleri, ziyaretçilerin çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtlığı ile ilgili ölçeklerin güvenilir oldukları tespit edilmiştir. Nicel araştırma kapsamında araştırmada kullanılan bütün ölçeklere ait güvenilirlik ve geçerlilik analizleri sonucunda elde edilen değerler, bu ölçeklerin gelecekte yapılacak araştırmalarda kullanılabilir nitelikte olacaklarını söylemeyi mümkün kılmaktadır.

Araştırma Hipotezlerinin Testi

Araştırma değişkenlerinin gösterildiği şemadan hareketle oluşturulan araştırma hipotezlerinin testi için araştırmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişkileri gösteren korelasyon analizleri bu bölüm içerisinde yer almaktadır.

Tablo 7. Araştırmada Kullanılan Ölçekler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	Sakin Şehir Tercih Nedenleri	Çevresel Duyarlılık	Küreselleşme Karşıtlığı
Sakin Şehir Tercih Nedenleri	1	.688**	.605**
Bilgi ihtiyacını giderme boyutu		.720**	.620**
Sessizlik/ dinginlik arayışı boyutu		.569	.545
Huzur/benzersizlik arayışı boyutu		.082*	.120**
Etkileşim boyutu		.283**	.202**
Yöresel/organik lezzetler arayışı boyutu		.401**	.376**
Doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu		.178**	.181**
Çevresel Duyarlılık	.688**	1	.729**
Küreselleşme Karşıtlığı	.605**	.729**	1

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Araştırmada kullanılan ölçekler ve ölçekler içerisinde yer alan boyutlar arasındaki ilişkiyi gösteren Tablo 3 incelendiğinde ziyaretçilerin sakin şehir tercih nedenleri ve tercih nedenlerini oluşturan bütün alt boyutları ile ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ve küreselleşme karşıtlıkları arasında $p=0.001$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih etme nedenleri arasında $p=0.001$ düzeyinde %68'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ziyaretçilerin çevresel duyarlıklarında olumlu yönde bir artış olduğunda ziyaretçilerin tatillerini geçireceği destinasyon olarak sakin şehirleri tercih etmeleri beklenmektedir. Bu durumda araştırmanın ilk hipotezi olan 'H1: Ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehirleri tercih etme nedenleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' hipotezi kabul edilmiştir. Ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ve sakin şehir tercih etme nedenlerine ait boyutlar arasındaki ilişki düzeyleri birinci hipotez altında oluşturulmuş hipotezler aracılığı ile test edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi/ilgi boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi/ilgi boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1a hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1b hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında $p=0.005$ düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1c hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %28'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1d hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel/organik lezzet arayışı boyutu arasında $p=0,001$ düzeyinde %17'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile

sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel/organik lezzet arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1e hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %40'lık anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin çevresel duyarlılığa sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H1f hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih etme nedenleri arasında $p=0.001$ düzeyinde %60'lık anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile ilgili düşüncelerinde olumlu yönde bir artış olduğunda ziyaretçilerin tatillerini geçireceği destinasyon olarak sakin şehirleri tercih etmeleri beklenmektedir. Bu durumda araştırmanın ikinci hipotezi olan 'H2: Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehirleri tercih etme nedenleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' hipotezi kabul edilmiştir. Ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih etme nedenlerine ait boyutlar arasındaki ilişki düzeyleri ikinci hipotez altında oluşturulmuş hipotezler aracılığı ile test edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi/ilgi arayışı boyutu arasında $p=0,001$ düzeyinde %62'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden bilgi/ilgi arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2a hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %54'lük anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda

'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden sessizlik/dinginlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2b hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %12'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden huzur/benzersizlik arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2c hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %20'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin

şehir tercih nedenlerinden etkileşim boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2d hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel/organik lezzet arayışı boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %37'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden yöresel/organik lezzet arayışı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2e hipotezi kabul edilmiştir.

Tabloda yer alan korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtlıkları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında $p=0.001$ düzeyinde %18'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 'ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih nedenlerinden doğal/tarihi eserleri ziyaret boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki vardır' şeklinde oluşturulan H2f hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sakin şehir ziyaretçilerinin çevresel duyarlılıklarını belirlemeye yönelik araştırma bölümü sonuçlarına göre; Türkiye'deki sakin şehirlerde bulunan ziyaretçilerin genel olarak 1.5450 ortalama değeri, ile sakin şehir felsefesine uygun olarak çevresel duyarlılığa sahip kişilerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu durumda şehirlerde araştırmaya katılan ziyaretçilerin çevresel sürdürülebilirliğe verilen önemin çevresel duyarlılıkla büyük oranda bağdaştırıldığını göstermektedir.

Araştırmada kullanılan ölçekler ve ölçekler içerisinde yer alan boyutlar arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih etme nedenleri arasında $p=0.001$ düzeyinde %68'lik anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ziyaretçilerin çevresel duyarlıklarında olumlu yönde bir artış olduğunda ziyaretçilerin tatillerini geçireceği destinasyon olarak sakin şehirleri tercih etmeleri beklenmektedir. Araştırma sonuçları sakin şehirlerdeki yerel yönetimlerin çevrenin korunmasına yönelik özellikle ulusal ve uluslararası çevreci örgütler ile birlikte hareket ederek gerçekleştireceği etkinliklerin çevresel duyarlılığı yüksek turist grupları tarafından dikkat çekeceği ve bu bağlamda çevresel duyarlılığı yüksek kişilerin sakin şehirlerde düzenlenecek organizasyonlara ilgi duyabileceğini dolayısıyla sakin şehirlerin çevresel duyarlılığı yüksek kişiler tarafından ziyaret edilerek turist sayılarında artışa neden olabileceğini gösterir niteliktedir. Ayrıca ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ve sakin şehir tercih etme nedenlerine ait boyutlar arasındaki ilişki düzeyleri birinci hipotez altında oluşturulmuş hipotezler aracılığı ile test edilmiş ve ziyaretçilerin çevresel duyarlılıkları ile sakin şehir tercih etme nedenlerine ait altı boyut arasında da korelasyon katsayısı değerleri dikkate alınarak ilişki tespit edilmiş ve H1 hipotezi altında oluşturulmuş bütün alt hipotezler kabul edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar sakin şehirleri çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak ele alan Sırım (2012) tarafından yapılan çalışma ile sakin şehirleri çevre ve enerji açısından ele alan Günerhan ve diğ. (2010) tarafından yapılan çalışma sonuçlarındaki ziyaretçi özellikleri ile benzerlik göstermektedir.

Sakin şehir ziyaretçilerinin küreselleşme karşıtlıklarını belirlemeye yönelik araştırma bölümü sonuçlarına göre; Türkiye'deki sakin şehirlerde bulunan ziyaretçilerin genel olarak 1.6919 ortalama değeri ile küreselleşme karşıtı

hareketleri desteklediği anlaşılmaktadır. Bu durumda üç gruptaki sakin şehirlerde araştırmaya katılan ziyaretçilerin yerel kültürlerin yaşatılması ve geleceğe aktarılması önündeki en büyük tehlikenin küreselleşme olarak görüldüğünü destekler niteliktedir.

Araştırmada kullanılan ölçekler ve ölçekler içerisinde yer alan boyutlar arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayısı değerleri incelendiğinde ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih etme nedenleri arasında $p=0,001$ düzeyinde %60'lık anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile ilgili düşüncelerinde olumlu yönde bir artış olduğunda ziyaretçilerin tatillerini geçireceği destinasyon olarak sakin şehirleri tercih etmeleri beklenmektedir. Araştırma sonuçları, sakin şehirlerde araştırmaya katılan ziyaretçilerin yerel kültürlerin yaşatılması ve geleceğe aktarılması önündeki en büyük tehlikenin küreselleşme olarak görüldüğünü destekler niteliktedir. Ayrıca, ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih etme nedenlerine ait boyutlar arasındaki ilişki düzeyleri ikinci hipotez altında oluşturulmuş hipotezler aracılığı ile test edilmiş ve ziyaretçilerin küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları ile sakin şehir tercih etme nedenlerine ait altı boyut arasında da korelasyon katsayı değerleri dikkate alınarak ilişki tespit edilmiş ve H2 hipotezi altında oluşturulmuş bütün alt hipotezler kabul edilmiştir. Araştırma sonuçları küreselleşmenin şehirler üzerindeki olumsuzluklarına dikkat çeken Knox (2005) tarafından yapılan ve küreselleşmenin insan hayatı üzerindeki olumsuzluklarına dikkat çekilerek sakin şehir kavramı ve olumlu yanları hakkında bilgiler sunan Honore (2008) tarafından yapılan çalışmada belirtilen ziyaretçi özellikleri ile benzerlik göstermektedir.

Sakin şehirleri ziyaret eden turistlerin çevresel duyarlılık ve küreselleşme karşıtı özellikleri incelendiğinde sakin şehirlerin kendilerine yüklediği anlam ile araştırmaya katılan ziyaretçilerin sakin şehirlere yüklediği anlam arasında farkın olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca gelecekteki araştırmalara Türkiye'deki sakin şehirleri ziyaret eden yabancı turistler de dâhil edilerek, yabancı turistlerin bakış açıları ile sakin şehir kavramı farklı boyutları ile ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Aktel, M. (2001). Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(2), 193-202.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. (7. baskı)*. Sakarya: Sakarya
- Bayar, F. (2009). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *T.C. Dışişleri Bakanlığı Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32 (1), 25-34.
- Beatley, T. (2005). *Nativeto nowhere: Sustainable Home and Community in a Global Age (1st Edition)*. Washington, DC: Island Press.
- Bowden, R. (2004). *Globalization: The Impact On Our Lives*. Chicago: Raintree.

- Bryane, M. (2002). Theorising the Politics of Globalisation: a Critique of Held et al. Transformationalism. *Journal of Economic and Social Research*, 4 (2), 3-17.
- Cittaslow International Charter 2014. 03.03.2017 tarihinde http://www.cittaslow.it/sites/default/files/content/page/files/257/charter_2014.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Dulupçu, M.A. (2001). *Küresel Rekabet Gücü, Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Erkal, S., Şafak, Ş. & Yertutan C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma Ve Çevre Bilincinin Oluşturulmasında Ailenin Rolü, *Sosyo Ekonomi Dergisi*, 14(1). 145-158.
- Eryılmaz, B. (1997). *Küreselleşen Dünyada Kent İnsan Ve Yönetim Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması*. İstanbul: Birleşik.
- Esgin, A. (2001). Ulus-Devlet ve Küreselleşmeye İlişkin Bazı Tartışmalar. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2),185-192.
- Giddens, A. (1990). *The Consequence of Modernity*. Cambridge MA: Stanford University.
- Giddens, A. (1998). *The Third Way*. Oxford: Polity Press.
- Gökdere, A. (2001). Küreselleşmeye Genel Bir Bakış. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 3(1),71-101.
- Günerhan, S., Erdem, Ü. & Günerhan, H. (2010). Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi. *Tesisat Mühendisliği*, 118, 32-37.
- Harding, J. (2004). Counter-Capitalism: Globalisation's Children Strike Back in Lechner, F.J. & Boli J. (Eds), (pp. 494-499), *The globalization reader (5th edition)*. Malden MA: Blackwell Pub.
- Hayduk, R. (2003). From Anti-globalization to Global Justice: A Twenty First Century Movement. In John C. Berg, J. C. & Lanham M.D. (Eds), (pp. 273-287), *U.S. Progressive Political Movements in the 21st century*, Md Oxford: Rowman & Littlefield.
- Held, D., McGrew, A., Goldblatt D. & Perraton, J. (2003). Rethinking Globalization, in Held, D. & McGrew, A. . (Eds), (pp. 67-68). *The Global Transformations Reader*, Cambridge: Polity Press.
- Hablemitoğlu, Ş. (2004). Küreselleşme Düşlerden Gerçekleri. Ankara: Toplumsal Dönüşüm.
- Honore, C. (2008). *Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi; Yavaş* (E. Gür, Çev). İstanbul: Alfa Kitap.
- Juris, J. S. (2005). The New Digital Media and Activist Networking Within Anti- Corporate Globalization Movements. *The Annals*, 7 (1), 189-208.
- Kalafatoğlu, Ş. (2013). Küreselleşme Karşıtı Hareket. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 143-195.
- Korten, D.C. (2001). *When Corporations Rule The World*. San Francisco, Calif: Berrett- Koehler Publishers.
- Knox, P. L. (2005). Creating Ordinary Places: Slow Cities In A Fast World. *Journal of Urban Design*, 10 (1),1-11.
- Manning, S. (1999). Introduction To Information Retrieval, *Journal of World System Research*, 5(2), 124-137.

- Mayer, H.& Knox, P.L. (2006). Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World. *Journal of Urban Affairs*, 28(4), 321-334.
- Pieterse, J. N.(2001). Globalization and Collective Action. In Hamel, P.,Lustiger, H., Thaler, H., Pieterse, J.N. & Roseneil, S. (Eds.), *Globalization and Social Movements Global Solidarity* (pp. 21-40). UK: Palgrave McMillan.
- Pink, S. (2008). Urban Social Movements and Small Places-Slow Cities As Sites of Activism. *City*, 13(4), 451-465.
- Sırım, V.(2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak ‘Sakin Şehir’ Hareketi ve Türkiye’nin Potansiyeli, *Türk Tarih ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4),119-131.
- Şarman, Ç. (2011). Seferihisar: Yavaş Şehir. *Atlas*, 222 (9), 71-86.
- Sezgin, M. & Ünüvar, Ş. (2011). Yavaş Şehir; Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde. Konya: Çizgi Kitabevi
- Torres, R. (2001). *Towards a socially sustainable world economy: An analysis of the social pillars of globalization*. ILO Publication’da sunulmuş seminer. Geneva, Italy.
- Tuna, O. D. (2005). *Küreselleşme ve Alternatif Küreselleşme*. Ankara: Phoenix.
- Tuna, M. (2000). Çevresel Sorunların Küreselleşmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 1(2), 3-16
- Yılmaz, V., Çelik, H.E. & Yağizer, C. (2009). Çevresel Duyarlılık ve Çevresel Davranışın Ekolojik Ürün Satın Alma Davranışına Etkilerinin Yapısal Eşitlik Modeliyle Araştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2),1-14.
- Yetim, N. (2002). Küresel Üretim Yapılanmasına Kültürel Yanıtlar Ulusal Yerel. *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, 5(18), 67-79.
- Zengingönül, O. (2005). Nedir bu küreselleşme? Kaçabilir miyiz? Kullanabilir miyiz? *ESİAD Dergisi*, 1(1), 85-106.
- Zinkhan, GM & Carlson, L. (1995). Green Advertising and The Reluctant Consumer . *Journal of Advertising* 24 (2), 1-6.
- URL 1: <http://cittaslowturkiye.org>. Erişim tarihi: 03.03.2017.
- URL 2: http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_may_2017.pdf. Erişim tarihi: 05.06.2017.

Extensive Summary

Relationship Between the Reasons For Prefer Cittaslows Visitors' Characteristics of Environmental Sensitivity and Anti-Globalization: Evaluation of Cittaslows in Turkey

This research prepared with the aim of determine Cittaslow visitors have environmental sensitivity and anti-globalization views reflects the reasons for preference Cittaslow in Turkey and understanding differences between the meanings that the Cittaslows have assigned to them and the meaning they have placed in Cittaslows. The main mass of the study who are visiting domestic tourists, Seferihisar, Akyaka, Gökçeada, Halfeti, Perşembe, Taraklı, Vize, Yalvac, Yenipazar, Savsat, Uzundere, Göynük, Eğirdir, Gerze take part in Cittaslow Association of Turkey. Factor and correlation analyzes were used in the analysis of the data obtained in the research. The reasons for the quiet city preference in the diagram showing the research variables and hypotheses are measured by twenty-three judges created on a scale of five Likert-type in six dimensions. In addition, the variable group designed to measure the characteristics of tourists visiting anti-globalization and environmental sensitivity in Cittaslow is composed of ten judgments, four of which are related to anti-globalization and six of which are related to environmental sensitivity. The survey sample is the ones who accept to respond to the questionnaire from the tourists visiting the Cittaslow in Turkey. A questionnaire was used as the data collection tool in the survey and the questionnaire was applied to 600 visitors who agreed to respond. The results of the survey show that the activities to be carried out by the local administrations in the Cittaslow in cooperation with the national and international environmental organizations especially for the protection of the environment will be attracted by tourist groups with high environmental sensitivity and that the people with high environmental awareness can be interested in the organizations to be organized and it can be seen that it can cause an increase in tourist numbers in Cittaslow. It also supports the view that participating in research in Cittaslow is seen as the globalization of the local culture and the greatest danger in the future. Finally, examination the environmental sensitivity and anti-globalization characteristics of tourists visiting Cittaslow, it is clear that there is no difference between the meanings that Cittaslow place on them and the meaning they place on Cittaslow participating in the survey.